

UDSKOLINGEN I BEVÆGELSE

- et aktionsforskningsprojekt med henblik på udvikling af next practice

Torben Hansen, ph.d.

dansk
skoleidræt

ODENSE
KOMMUNE

SDU

Kultur
MINISTERIET

Hvorfor projektet?
Baggrund

1) Didaktiske principper

2. Halvleg – Var det bare
ligetil?

- Mange piger i udskolingen ikke-deltagende
- Rekreativt fag med fokus på **oplevelse** frem for **læring**.
- Det er svært at ramme alle elever på grund af meget forskellige forudsætninger til faget.

Doxa (Bourdieu)

- Implicitte regler konstant reproduceres hvis gyldighed ingen i feltet betvivler.
- Repræsenterer de kollektive overbevisninger, normer og holdninger om den ideelle, "rigtige" praksis.
- Så længe doxa ses som en selvfølge, reproduceres det (idræt) som en tradition, og det er kun, når det er gjort synligt, at der sås tvivl om doxa.

Idrætsundervisningen er reproducerende (Larsson,2012)

- Få logikker styrer praksis
- Fitness (sundhed)
- Idrætslige teknikker
- Konkurrencelogik (Moen, SPIF)

Vi skal
eksperimentere
og være
kreative

Vi skal have
idrætskulturel
indsigt

Vi skal reflektere

Vi skal øve os

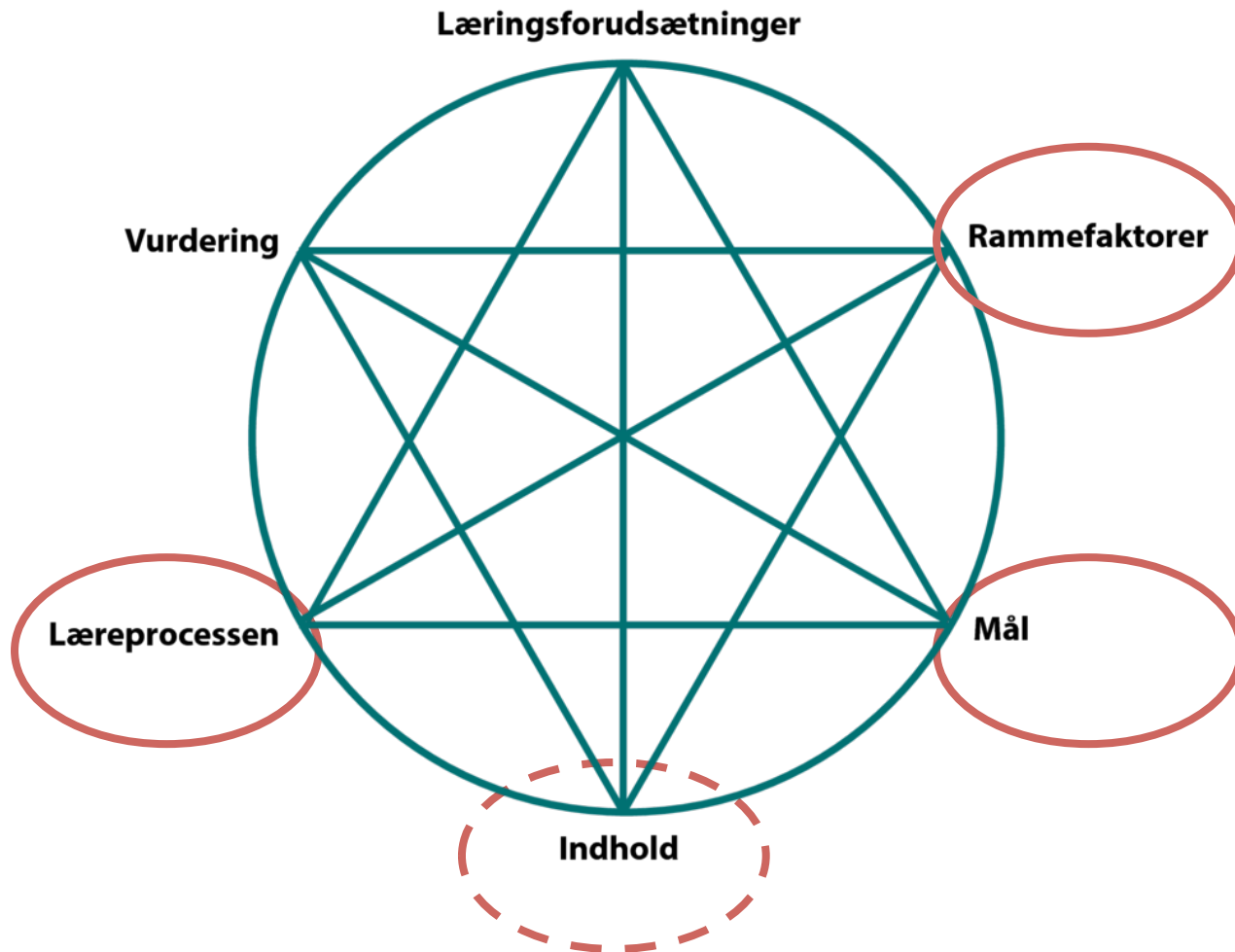
Du skal have basale tekniske færdigheder

Du skal have sved på panden i
idræt i skolen for at have et fysisk
aktivt voksenliv

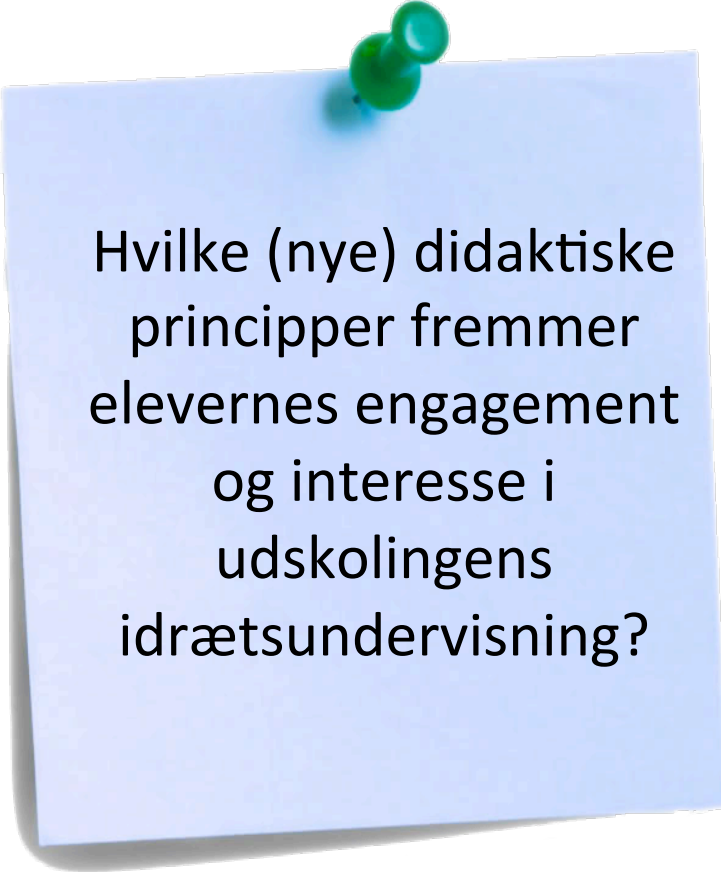
Du skal kunne lave et opvarmningsprogram

**IMPLICITTE ANTAGELSER
& PRAKSISSE**

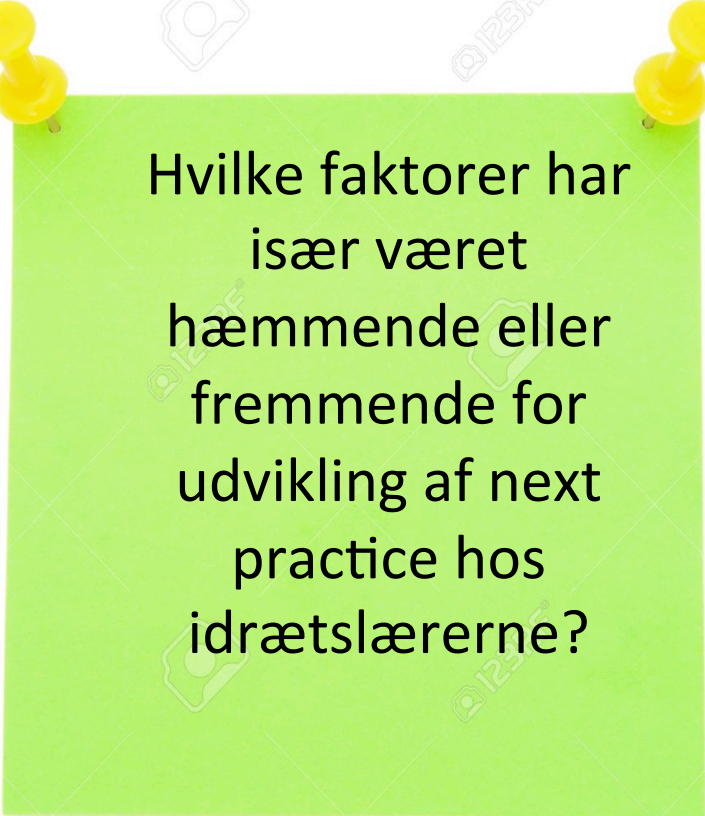
Princippernes didaktiske afsæt

(Hiim & Hippe)

Hvilke (nye) didaktiske principper fremmer elevernes engagement og interesse i udskolingens idrætsundervisning?

Hvilke faktorer har især været hæmmende eller fremmende for udvikling af next practice hos idrætslærerne?

Projektets tilgang (aktionsforskning)

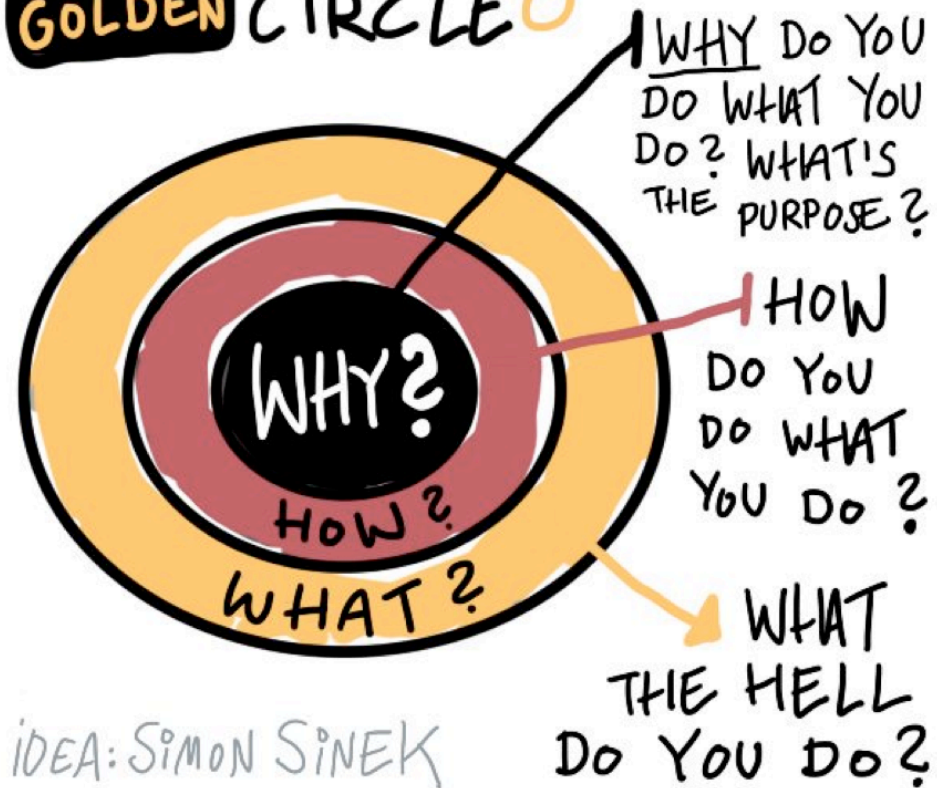
Projektets pædagogiske fundament

Hvad er det mest centrale udbytte dine elever har fået i din idrætsundervisning når de kigger tilbage efter 9. klasse ?

Hvorfor blev jeg idrætslærer?

Hvorfor skal vi have idræt i folkeskolen?

GOLDEN CIRCLE

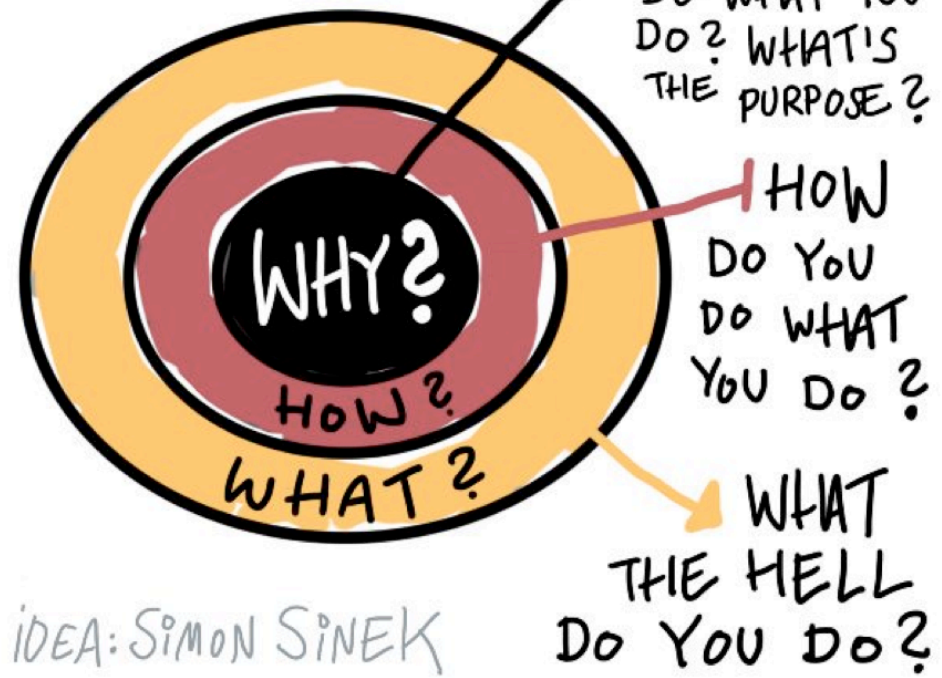
Projektets Vision med idrætsfaget

- Foleskolen skal kunne skabe rammen for alle elevers kreative udvikling i de fag der muliggør dette, men eleverne skal også lære at det kræver en indsats at tilegne sig kundskaber og færdigheder (Den arbejdsomme elev) samt ansvar for sig selv og fælleskabet. Folkeskolen skal ruste eleverne til:
- At være omstillingsparate
- At tage ansvar for sig selv og fælleskabet gennem hele livet
- At arbejde hen mod de mål, eleverne eller andre sætter
- At være innovative og kreative
- At være bevidste om egen historie og kultur og være åbne overfor andres
- At tilegne sig kundskaber og færdigheder

Formål

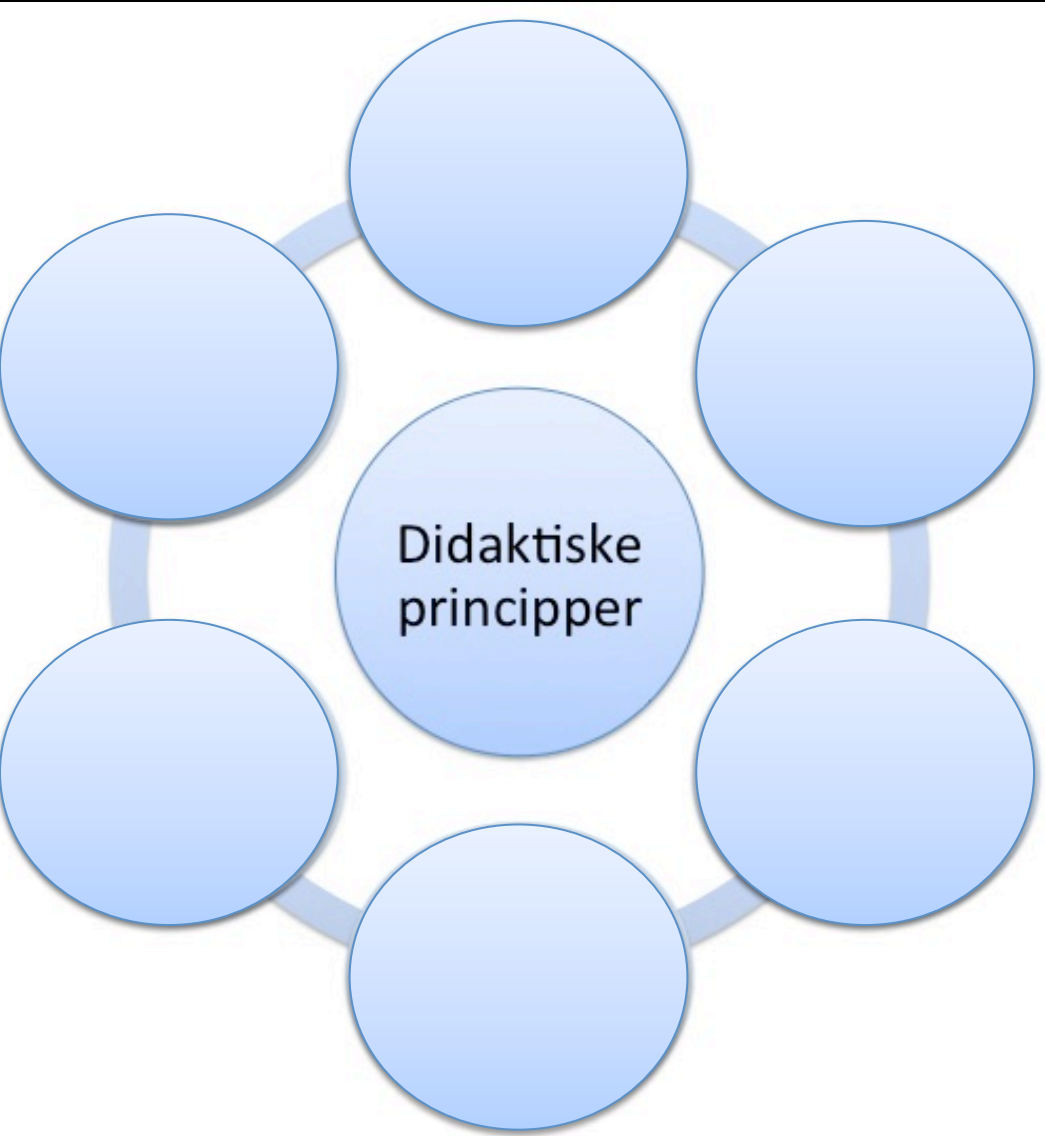
- At idræt og bevægelse skal målrette de almene kompetencer såsom de **kreative**, sociale og **personlige** kompetencer. Ud fra idrætsmæssige oplevelser og aktiviteter som eleverne møder i deres skoleforløb vil de være i stand til at tage ansvar for deres egen fysiske, psykiske og sociale sundhed. Idræt og bevægelse er med til at:
  - Skabe fælleskab og relationer
  - Nedbryde grænser og bygge bro mellem kulturer
  - Styrke elevernes sociale, mentale og fysiske sundhed
  - Lære eleverne modgang og medgang
  - Give eleverne en oplevelse af glæde ved at bruge deres krop.
  - "IDRÆT ER LIVETS LEGEPLADS"
    - **Idrætsundervisning**; fordybelse, færdigheder, kundskaber og kompetencer
    - **Læringsbånd** kortvarige, glæde ved daglig fysisk aktivitet
    - **Frikvarter**; fri lystbetonet aktivitet

GOLDEN CIRCLE

HOW

Principper, der styrker engagementet hos eleverne i udskoling

Rammer for next practice principperne

- Didaktik skal være et hjælpemiddel til lærerne (Laursen, 1996)
- Modelbaserede tilgange (TGFU, SE, Physical Literacy) er blevet kritiseret for at man har *"udviklet flyvemaskiner der kun kan flyves af testpiloter"* (Lauder, 2001)
- Det skal være omkostningsfrit (Aftale med Odense Kommune)

Opgør *Multi-activity model* (Siedentop 1994)

Uge	Aktivitet
33-34	Form- og idrætsrummet (legepladsen ved Bispeengen)
35-37	Alternative boldlege
38-43	Åbne lege (løb, kast, spring) Atletermærker
44-47	Hockey Bordtennis
48-51	"All star" pressiv idræt
2-6	Skiløbstræning Selvalgt boldspil
9-13	Boldspilsudvikling
15-18	Løb O-løb GPS

2

1

Et godt tema er et, der er så bredt, hvor eleverne får mulighed for at få et medansvar inden for temaet. (lærer)

Og tilbyder andet end fokus på idrætslige færdigheder og høj intensitet (TH)

- Aktivitetsudvikling
- Det gode team
- Lær at vinde – og tabe...
- Historiske idrætslege
- Street-idræt
- Selvtræning

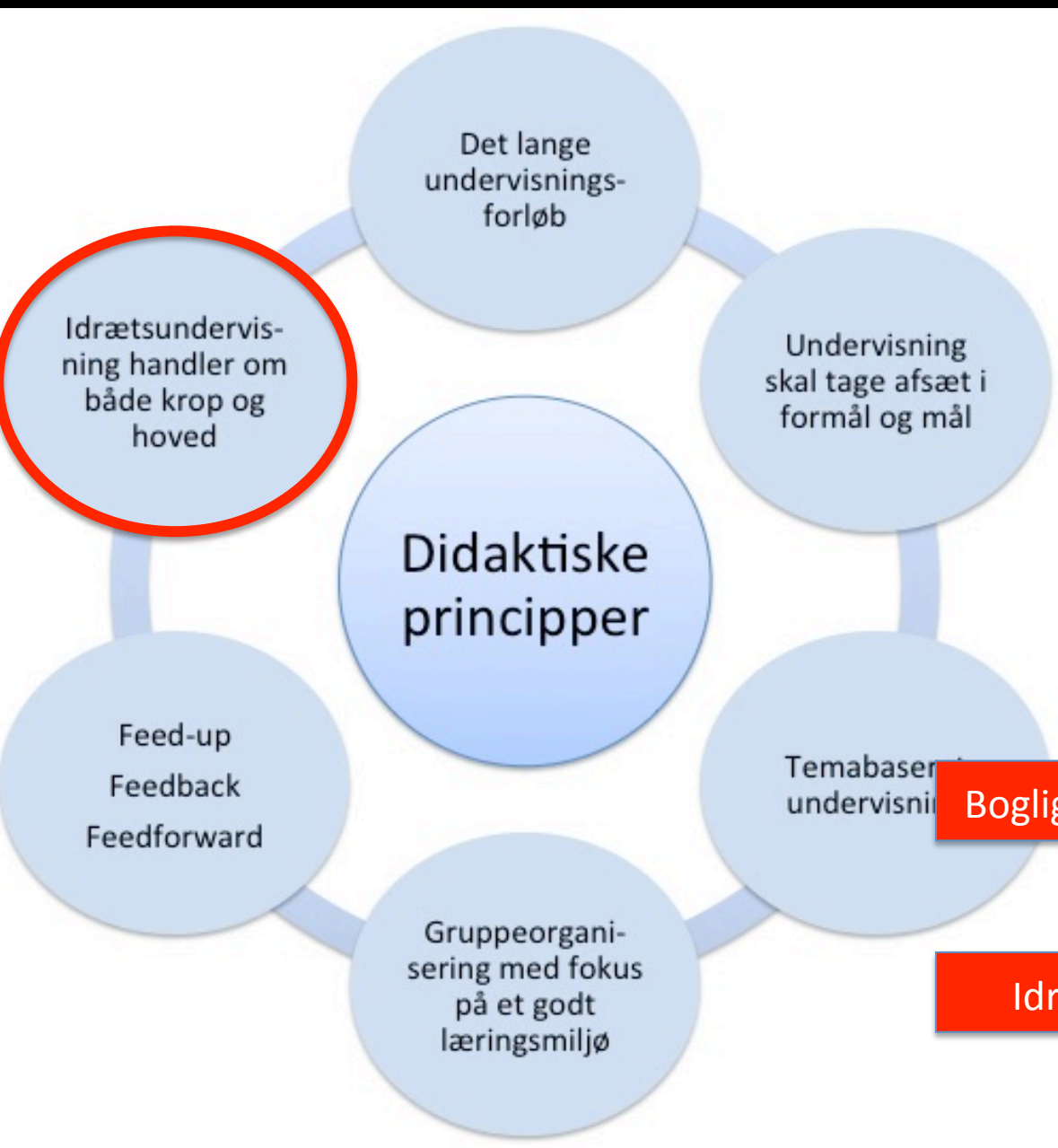

Eleverne arbejder i samme gruppe fra forløbets start til slut

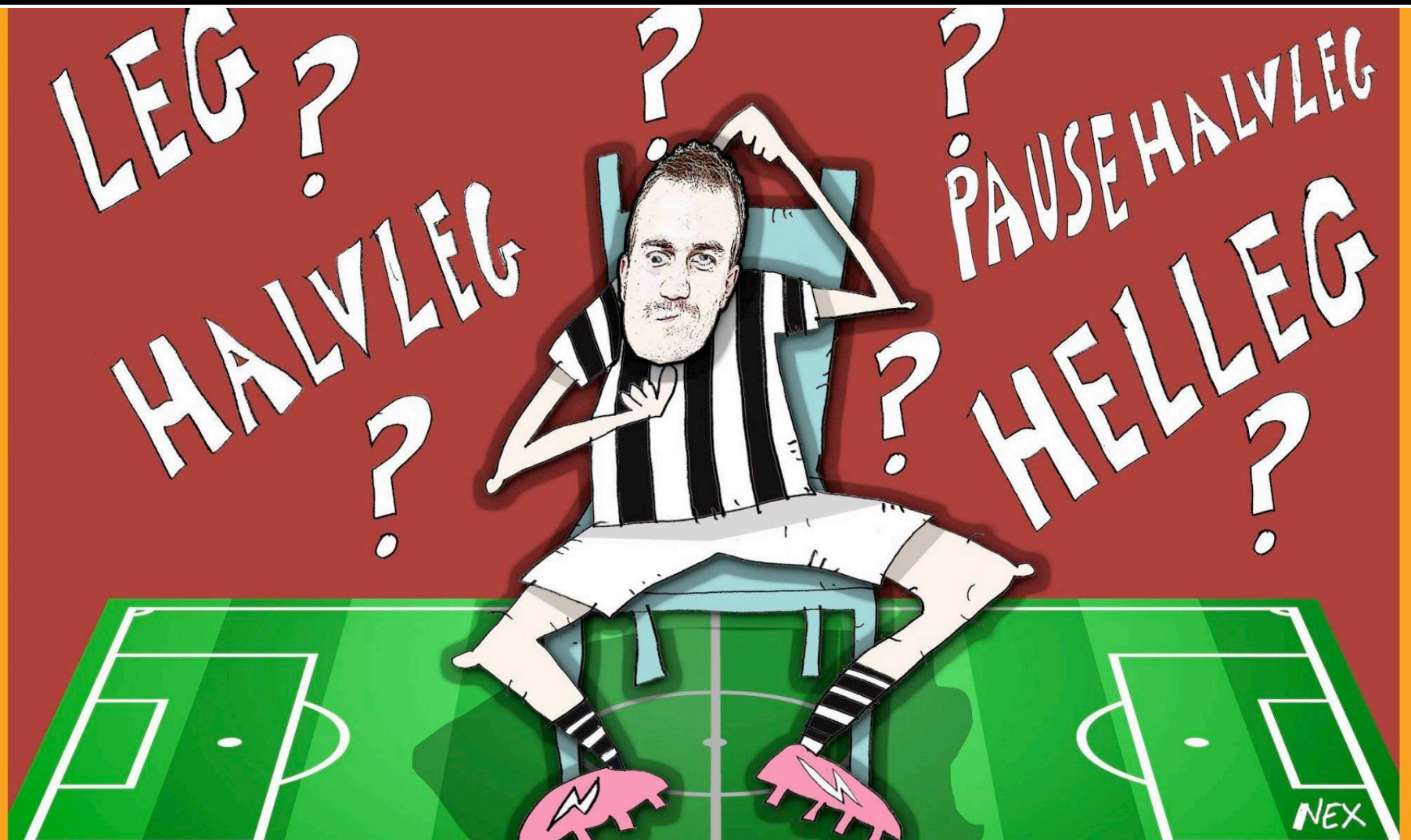
”Der er så meget læring som man kan proppe ind i idrætsundervisningen både bevidst og ubevidst, som de aldrig nogen sinde lærer at forstå hvis ikke vi husker at snakke med dem om det ”

Boglige fag

Idræt

2. halvleg

Den store udfordring – forandring af praksis!

Fra (pædagogisk) tanke til (ny idrætsdidaktisk) handling er ikke ligetil

Kan man uden videre implementere
det pædagogiske fundament tankerne
om "kropslige dannelse" i
idrætsundervisningen...????

Antagelse 1:

Jeg skal være en færdighedsmæssig ekspert for at skabe god idrætsundervisning.”

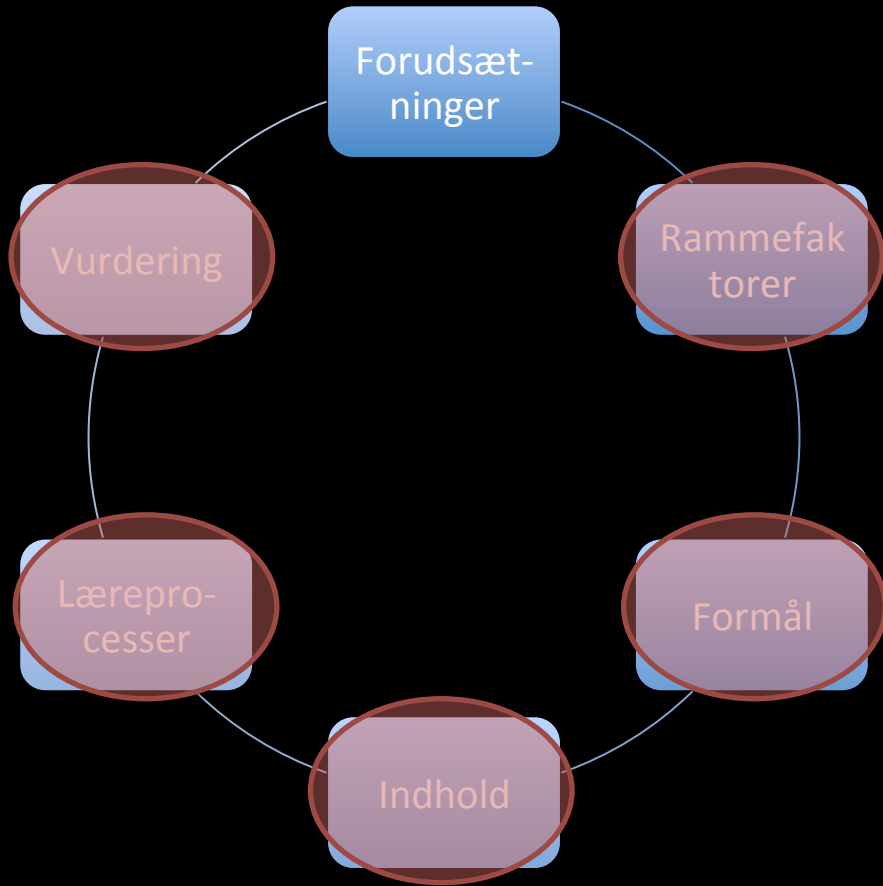
”Jeg har nok vidst hele mit liv, at dans og bevægelse er et sted hvor jeg har nogle problemer og det er jo svært og skulle gå ud og lære det fra mig, når man selv har så store problemer.”

”Jeg fik da også at vide af både lærer og censor, da det eksamen var færdig, at jeg nok blive en udmærket lærer, ”men rytme det har du ikke”. (griner).

”jeg ved at, at det er noget som der står i fælles mål, at det er noget man skal lære eleverne, men, det (Dans og bevægelse er også nogle kompetencer der er måske er godt at have et team.”

Antagelse 2:

Det er vigtigt at variere idrætsundervisningen hele tiden

- Når vi varierer indholdet går det især ud over de elever med færrest idrætslige erfaringer.
- Didaktisk variation handler om meget andet end at nå mange aktiviteter i løbet af en time.
- Mangfoldighed af forskellige metoder, tilgange, formål osv. bidrager til at skabe spændende og motiverende undervisning.

Antagelse 3:

Læring foregår bedst, når læreren har 100% kontrol med undervisningen

Antagelse Læring foregår bedst, når læreren har 100% kontrol med undervisningen

- Vi vil gerne give eleverne ejerskab, men har ingen tillid til at de kan håndtere det...!?
- Mere kontrol skaber mindre sved på panden
- Kontrol = kødannelse
- Kødannelse = færre idrætslige erfaringer & sved på panden
- Kontrol skaber ingen ejerskab
- Eleverne er mindre engagerede

Jeg er generelt ikke særlig god til give dem for frie tøjler til at sidde ude af opsyn i min undervisning. Altså det føler jeg også lidt de bliver når de går rundt og taler sammen i makkerpar. Jeg kan ikke se om de står og snakker om hvad der skete i går eller alt muligt andet. Ja jeg er bange for at mange af samtalerne slet ikke handler om det de skal.

Antagelse 4:

I den gode idrætstime får eleverne sved på panden.

Som idrætsundervisere ønsker vi, at eleverne får gode idrætslige oplevelser, idet dette er en forudsætning for at eleverne også er fysisk aktive, når de forlader folkeskolen

Opsummering

*Twenty years ago, Siedentop (1992, 70) argued that ‘we need to **think** differently about what we do in the name of physical education’ but is it not the time to **do** differently what we do in physical education? (Casey, 2014)*

Forskning peger på, at de **kropslige erfaringer** fra idrætsundervisningen i skolen har større indflydelse på de kommende idrætslæreres praksis end idrætslæreruddannelsen (Brennan, 2006; Hopper 1999; Jenkins, 2005; McCormack, 1997; Oslin, Collier & Mitchell, 2001).

Hvilke tanker har erfaringerne fra "Udskolingen i bevægelse" sat i gang hos dig?

- Giver det mening af bruge mange ressourcer på at **italesætte** et nyt pædagogisk ideal i idrætsundervisningen?
- Hvordan kommer du i gang med at danne dine elever/ studerende kropsligt
- Vil det ikke bare erstatte et andet idrætspædagogiske perspektiv?

UDSKOLINGEN I BEVÆGELSE

- et aktionsforskningsprojekt med henblik på
udvikling af next practice

A black and white photograph of a group of people running in a gymnasium. They are wearing athletic gear, including t-shirts and shorts. The text "Mange tak!" is overlaid in large white letters across the center of the image.

Mange tak!

Du kan downloade afhandlingen "**Udskolingen i bevægelse**" her:
[http://findresearcher.sdu.dk/portal/da/publications/udskolingen-i-bevaegelse\(c4d69f41-48ad-488c-b049-995ffecb20fc\).html](http://findresearcher.sdu.dk/portal/da/publications/udskolingen-i-bevaegelse(c4d69f41-48ad-488c-b049-995ffecb20fc).html)